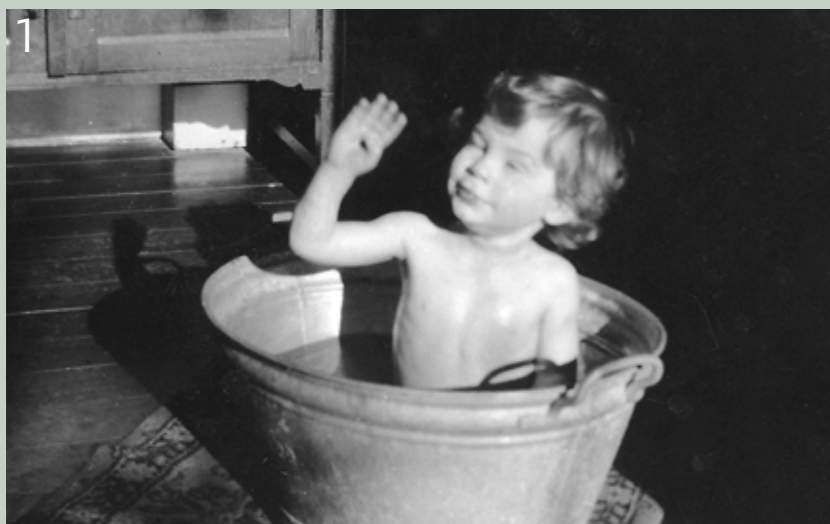

De scheiding van zijn ouders maakte niet zo'n indruk op hem als kind. Maar dat had misschien met de oorlog te maken. Regisseur en schrijver **Berend Boudewijn** (1936) herinnert zich die periode vooral als gezellig. Want met onderduikers in huis was er altijd iemand thuis.

TEKST: LIDDIE AUSTIN | BEELD: MARCEL BAKKER

DOOR DE JAREN

1. Lekker blij in bad
2. Als kleuter op de poef
3. Even poseren in Oxford, 1947
4. Sonsbeekpark in Arnhem, 1953
5. Berend met zijn jongere halfbroertje, 1956
6. Als presentator van *Per seconde wijzer*. Hij nam de eerste drie seizoenen voor zijn rekening, 1967
7. Met echtgenote Martine Bijl, 2007

Edwin Janssen, Hollandse Hoogte

“Mijn ouders zijn gescheiden toen ik 7 was. Gek genoeg heb ik geen enkele herinnering aan spanningen die daaraan vooraf moeten zijn gegaan. Het was bij ons thuis juist altijd erg leuk. Mijn vader zat boven te schrijven in zijn mooie studeerkamer. Met mijn moeder speelde ik beneden: ik was de kapitein en het kleed was het schip. Dat was lastig bij het stofzuigen, want dan zei ik steeds dat ze in het water stapte. ‘Het hele huis is het schip,’ zei ze daarom, ‘en ik ben de stewardess.’ Ik had een grote broer, die wonderbaarlijke dingen kon. Toen ik op een dag thuiskwam uit school vertelde hij ontdaan: ‘Papa was hier met een verhuishwagen en heeft zijn spullen weggehaald!’ Ik was vooral onder de indruk dat Michaël, die reus tegen wie ik zo opkeek, steun zocht bij mij. Verder vond ik er niet zoveel van. Dat had misschien met de oorlog te maken.”

“In mijn kinderlijke beleving was de oorlog eerder een gezellige dan een angstaanjagende tijd. Na de scheiding van mijn ouders werden we eerst vanuit Bergen naar Heiloo geëvacueerd en vervolgens naar Amsterdam. Mijn moeder nam onderduikers in huis: vier mensen die altijd thuis waren! Heerlijk voor een kind. We gingen wel met hen naar buiten: ’s avonds als het donker was even een blokje om. Dan werden ze gelucht, zei mijn moeder voor de grap. Ik wist niet dat het onderduikers waren. Mij was verteld dat ze arm waren en daarom bij ons logeerden. In de Hongerwinter reden mijn moeder, Michaël en ik met – naar wat werd beweerd – de laatste vrachtwagen naar het noorden. We kwamen in Appingedam terecht. Natuurlijk waren de bombardementen niet leuk, maar ik kan me geen gigantische angst herinneren. Er was een grote saamhorigheid onder de mensen.”

“Mijn moeder heeft nooit kwaad gesproken over mijn vader. Ze zei zelfs: ‘Als ik het over zou kunnen doen, was ik weer met hem getrouwd.’ Dat vond ik nogal wat, want hun huwelijk was turbulent geweest. Ik heb altijd een afstandelijke band gehad met mijn vader. Letterlijk ook: hij woonde ver weg en daar moest ik dan de helft van de vakantie doorbrengen samen met zijn nieuwe vrouw, tante Frans, en de zoon die hij met haar kreeg. Toen ik aan The Royal Academy of Dramatic Art (RADA)

in Londen ging studeren, vond hij het brutaal dat ik dat zonder te overleggen had geregeld en weigerde hij mij een toelage te geven. Pas toen ik als televisiepresentator de lieveling van de Benelux was geworden, kreeg hij meer belangstelling voor me.”

“Mijn moeder was een wonderkind op de viool en stond op het punt om aan een grote carrière te beginnen toen de Eerste Wereldoorlog roet in het eten gooidde. Later verdiende ze de kost als vertaalster. Ze was een bijzondere vrouw die kwaliteit herkende, tegen heersende trends in. In die zin heb ik veel van haar opgestoken. Dat gold ook voor mijn vader. ‘Je hebt me wel kwaliteitsbesef bijgebracht,’ moest hij toegeven. Misschien was hij te veel onder de indruk van haar. Omdat mijn broer bij mijn vader ging wonen, hebben mijn moeder en ik lang een tweepersoonsgezin gevormd. Dat bracht ook een zekere beklemming met zich mee. Ik vond het lastig om te zeggen dat ik op kamers wilde. Nadat ik was vertrokken, zijn Michaël en ik jarenlang elke vrijdagavond bij haar gaan eten. Ze kookte lekker.”

“School vond ik niks. Door de oorlog hoefde ik er gelukkig niet vaak naartoe. Voordat ik naar de middelbare school ging, heeft Michaël me uitgelegd wat staartdelingen en andere zaken waren waarvan ik niks wist. Heel interessant, toch werd de middelbare school een moeizame exercitie. Ik was druk met allerlei dingen eraan: jiu-jitsu, tafeltennis. En met toneel. In het jaar dat ik 10 werd, logeerden we bij mijn oom en tante in Engeland en zij namen me mee naar een schooluitvoering van Shakespeares *Koopman van Venetië*. Ik vond het zo fantastisch dat ik de volgende avond nog een keer wilde. Vanaf die vakantie wilde ik acteur worden. Mijn moeder zorgde ervoor dat ik ►

biografie

Berend Boudewijn (1936) is acteur, regisseur, presentator, theaterdirecteur en schrijver. Hij begon zijn carrière in 1960 als regisseur en presenteerde vanaf 1967 ook televisieprogramma's, waaronder de *Berend Boudewijn Kwis*. Van 1978-1986 was hij directeur van de Stadsschouwburg Amsterdam. Daarna pakte hij het regisseren weer op, voor tv (*Baantjer*) en theater (de programma's van Diederik van Vleuten). Onlangs verscheen van zijn hand het boek *Ik stond erbij en ik keek ernaar* (Uitgeverij Magonia), waarin hij zijn herinneringen deelt aan zestig jaar 'showbusiness in ons land' en de plekken waar hij heeft gewoond. Berend Boudewijn is sinds 1992 getrouwd met Martine Bijl.

Het wonen met alleen mijn moeder bracht een zekere beklemming met zich mee'

ZIN? WIN!
Het boek *Ik stond erbij en ik keek ernaar winnen?* Kijk op p. 145

veel kon zien en vanaf mijn 14de ging ik zo vaak als ik kon naar theatervoorstellingen in de Stadsschouwburg.”

“In de klas zaten maar weinig kinderen van gescheiden ouders. ‘Hoe is het nou bij jullie?’ vroeg een klasgenootje. ‘Is het net zoals bij gewone mensen, met een tafel met een lamp erboven?’ Thuis was ik minder dwars dan op school, omdat ik daar mijn gang mocht gaan. Er was wel discussie over huiswerk. Nu zeggen ouders ‘Leg die telefoon weg.’ Bij mij was het: ‘Doe die radio uit.’ Ik luisterde graag naar de BBC en dat kon gemakkelijk terwijl ik huiswerk maakte, vond ik. ‘Nee, dat kan niet,’ zei mijn moeder. Maar ze liet me toen ik een jaar of 16 was wel in mijn eentje naar Londen gaan, waar ik bij de YMCA logeerde en elke avond vanaf de goedkoopste plaatsen in de zaal toneelvoorstellingen zag. Enerzijds was ik vroegrijp, anderzijds ben ik lang kinderlijk gebleven. Meisjes hadden wel mijn belangstelling, maar ik was behoorlijk bleu. Ik kon me eerlijk gezegd niet voorstellen dat leuke meisjes zich zouden lenen voor dergelijke smeerlapperij. Vanuit een soort voorkomendheid hield ik afstand.”

“Nadat ik mijn hbs B-diploma had behaald, ging ik naar de toneelschool. Ook daar was ik dwars. De kwaliteit van de lessen was er niet hoog. Uiteindelijk maakt dat misschien niet eens uit: als je maar met toneel bezig bent. En dat was ik. Overdag ging ik naar school, ’s avonds met medestudenten naar het theater en daarna dronken we goedkope rode wijn en discussieerden we tot diep in de nacht. Het was onschuldig. Petra Laseur zat bij ons in de klas en ik vond haar beeldschoon, maar was te verlegen om iets te proberen. Zelfs Joop Admiraal was verliefd op Petra, terwijl zijn seksuele belangstelling toch echt elders lag.”

*Die versnippering
had ik als kind al.
Het is zowel mijn kracht
als mijn zwakte’*

“Tot mijn verbijstering werd ik na een jaar van school gestuurd. Achteraf gezien denk ik dat het goed voor mij is geweest dat het gebeurde. Ik leerde dat ik de wijsheid niet in pacht had. Bovendien was ik anders nooit in Londen gaan studeren. De docenten daar hadden een curieuze mengeling van afstandelijkheid en toch zien wat er met je aan de hand was. Ik was een mengeling van brutaal en geremd, die brutaliteit kwam misschien voort uit die geremdheid. In Londen heb ik afstand gedaan van mijn achternaam: Van der Woude. Je zou het als een soort vadermoord kunnen zien, maar het kwam vooral voort uit praktische overwegingen. Veel leerlingen van de RADA veranderden hun naam vanuit het idee dat die in de toekomst hun merk ging worden. Ook het postvakje op school speelde in mijn geval een rol: dan kwam mijn post tenminste in het B-vak terecht en niet in het V, D of W-vak. Voortaan heette ik Berend Boudewijn, al was dat niet per se een ideale naam om een Engelse carrière mee op te bouwen.”

“Na twee jaar kwam ik terug naar Amsterdam. Werk als acteur vond ik niet, maar ik kon wel aan de slag als regisseur bij het studententoneel. Dat beviel goed. Al snel werd ik als gastregisseur gevraagd bij een professioneel theatergezelschap. Tegelijkertijd vroeg de Vara me als televisieregisseur. Met een zekere argeloosheid deed ik het allebei. Het acteren liet ik grif los. Het hielp dat ik mezelf later op televisie kon manifesteren: eerst presenteerde ik het programma *Per seconde wijzer*, daarna kwamen *De Berend Boudewijn Kwis* en andere programma’s. Presenteren is deels ook acteren.”

“De versnippering is misschien wel kenmerkend voor mij. Als kind was ik druk met van alles en dat ben ik in mijn volwassen bestaan gebleven. Het is zowel mijn kracht als mijn zwakte. Ik ben meerdere keren van beroep veranderd. Misschien had ik meer kunnen bereiken als ik me had beperkt, maar ik deed liever van alles wat, wie weet ook uit een zekere bewijsdrang. Bij de Vara had ik hoofd amusement kunnen worden; later heeft Joop van den Ende me gevraagd of ik hoofd drama bij hem wilde worden. Maar die behoefte had ik niet. Ik heb altijd liever dingetjes gemaakt dan dat ik de baas speelde.” ■